

Lurvelegg og tallbegrep.

Denne teksten handler om ei undervisningsøkt i 1. klasse. Den kan leses som eksempel på hvordan en lærer (student) kan arbeide med tallbegrep sammen med 28 seksåringer. Den handler også om hvordan studenter, faglærere og øvingslærere samtaler om det som foregikk og viser konflikt mellom den evaluerende samtalen og en faglig fortsettende samtale.

Vi skal synge om lurveleggen!

S1 får litt hjelp av S2, og de 28 elevene plasseres i ring på gulvet. Enkelte strategiske valg må gjøres for at flokken skal fungere. Stine skjerper ytterligere litt inn: *Husk å ta musesteg inn i ringen! ...veldig små steg!*

Og så er de i gang med steg, klapping og "snurring" rundt egen akse. Allsangen blir stadig tydeligere i klasserommet:

Trollgubben Lurvelegg

*Han tar seg frokost på en
furustubbe
og heter Lurvelegg og er
en gubbe.
Med et øye,
og to neser
og tre hoder
og fire bein
og fem føtter
og seks ører
og sju negler av gråstein*

*Han sier boblibubb når
han snakker
og han er mosegrodd og
nokså vakker
Med et øye,
og to neser
og tre hoder
og fire bein
og fem føtter
og seks ører
og sju negler av gråstein*

*Og han har spikerhår og
barkehender
og skjegg på ryggen sin
og grønne tenner
Med et øye,
og to neser
og tre hoder
og fire bein
og fem føtter
og seks ører
og sju negler av gråstein*

S1: Vi setter oss forsiktig tilbake på plass! ...og vi skal snakke om sangen...

S1: Hva heter sangen?

E: Lurveleggen!

S1 Hva er Lurvelegg?

E: Et troll

S1: Husker dere hvordan Lurvelegg så ut?

E: Et øye!

Studenten tegner på tavla:

S1: Hvor mange øyne var det?

E: Ett!

Studenten skriver inn tallsymbolet ved siden av øyet:

1

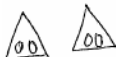

S1 veksler mellom å spørre, få svar, tegne, få svar og skrive tallsymboler. På tavla ser det etter hvert slik ut:

1

2

3

S1: Hva mer hadde trollet?

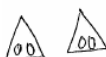
E: Sju negler!

S1 tegner inn fem negler ”et godt stykke” nede på tavla.

1

2

3

E: Du teller feil!

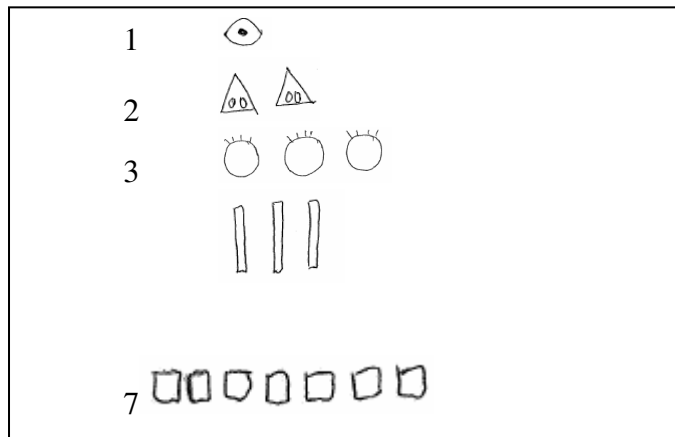
Stud: Hvor mange flere skal det være?

E: Du må tegne to flere!

Studenten fyller inn neglene som mangler og hjelper til med å få tallsymbolet på plass.

S1: Hva mer hadde lurvelegg?

E: Fire bein.

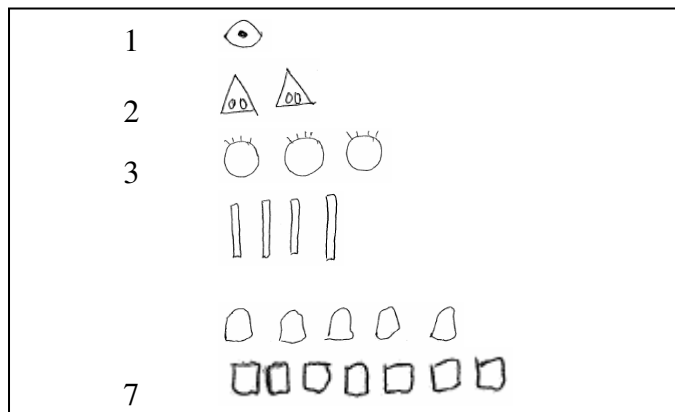
S1: Hvor mange skal jeg tegne?

E: Du må tegne en til!

Studenten tegner inn det beinet som mangler og går videre.

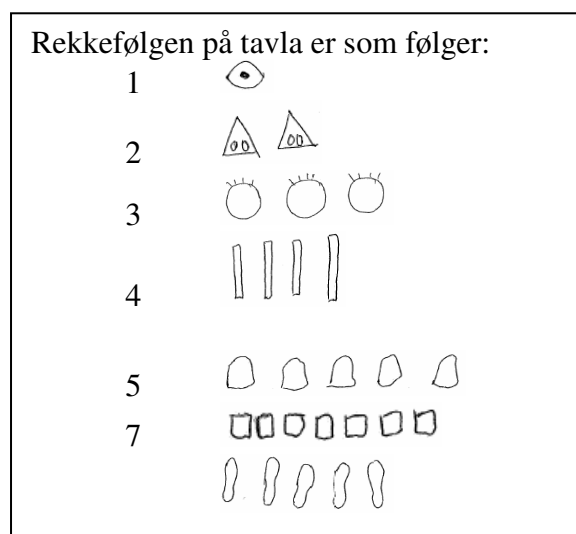
...

E: Fem ører!

.....

E: Seks føtter!

S1: Har jeg tegnet nok?

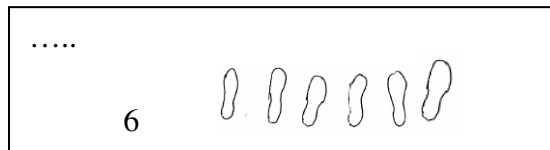
E: Du må skrive på sekstallet!

E: Du må bytte!

S1: Hvordan skal vi bytte?...Hvilken rekkefølge?

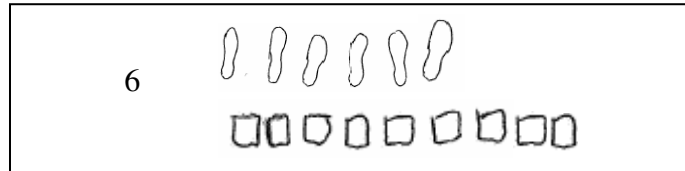
.....

S1 går i gang med å tegne de to siste linjene på ny.

S1: *Hva kommer etter seks?*

E: *Sju negler.*

E: *Stopp!!!*

S1: *Vi teller.*

Elever og student i kor: *En , to, tre, fire, fem, seks, sju, åtte, ni.*

S1: *Hvor mange skal vi ta bort?*

E: *To!*

Studenten visker bort to av neglene og ber elevene være med å telle en siste gang:

En ,to, tre, fire, fem, seks, sju.

Temaet om Lurvelegg går over i en kreativ fase der elevene skal få lov til å forme sin egen Lurvelegg i plastilina.

Utsnitt fra samtalestimen

”Begynn slik dere pleier,” sier vi ved innledningen til samtalestimene. Øvingslærer tar regi. Studenten får fortelle hvordan de mener at de klarte å gjennomføre undervisningsøkten i tråd med forberedelse og tidligere veiledning. Medstudenter følger opp. Faglærere inviteres til å komme med innspill. Øvingslærerne forteller om arbeidet for å utvikle en kommunikasjon med rom for støtte og anerkjennelse, der en sammen søker alternative og muligheter, og der det også er mulig å yte kritisk, konstruktiv motstand. De ser betydningen av hvordan samtalen kan utvikle seg i samsvar med studenters læring.

S1 har hatt ansvar for timen med 28 seksåringer der tallbegrepet ble bearbeidet gjennom arbeid med fortellingen om Lurvelegg. Vi hadde frydet oss over hvordan han ivaretok så mange sider ved tallbegrepet gjennom fleksibel og kreativ klasseromsdialog, hvordan symboliseringen framsto gjennom tegning, tall og plassering og utviklet i samspillet. Elevene hadde spilt inn, argumentert og fikk endre på rekkefølge og utforming. Så laget de Lurvelegg i modellkitt.

I samtalestimen starter S1 med å si at han synes det ”gikk greit”. Han tror de fleste fikk ”det med seg”.

”Vi merket oss at det bakerste bordet ikke fulgte med,” sier øvingslærer. Samtalen flytter seg til å handle om atferd og grensesetting. Etter en stund vendes samtalen mot arbeid med tallbegrep, og om hvordan kommunikasjonsform kan stimulere språklig kreativitet.

Vi merker at Geir viser motstand. Selv om vi flere ganger sier at vi mener at arbeidet hans er godt, reserverer han seg ved gjentatte replikker som: ”Jeg tulla med rekkefølgen.” ”Jeg skulle

nok heller...” ”Nei, jeg gjorde ikke..” ”Jeg prøvde å”. Det er som om han ikke klarer å løfte seg ut fra å tenke på hva han eventuelt ikke har lyktes med.

M1 griper inn. Hun presiserer at han hadde en meget god undervisning. Framstillingen hennes blir detaljert og perspektivet evaluerende. Hun begrunner hvorfor vi mener at timen var god. Hun beskriver også hvorfor hans tulling med rekkefølge og tall ble et faglig-metodisk poeng: Det inviterte til faglig argumenterende barn. Han viste at han evnet å spille sammen med dem. Slik kom også flere aspekt ved tallbegrepet i spill. Han hadde vist faglig fleksibilitet.

Vi ser at S1 faller på plass.

Dette til tross, selv i fortsettelsen kommenterer han diskusjonen gjennom formuleringer som: ”Ja, jeg skulle heller ha...”

Kommentar

Det lyktes ikke å få til en faglig fortsettende samtale om tallbegrepets mange aspekter og om matematisk språkarbeid. S1 gir ikke slipp på et evaluerende og tilbakeskuende perspektiv. Dette beskriver S1 videre i intervjuet. Han forklarer at det har etablert seg en samtaleform der en skal snakke om hva en gjorde godt og dårlig. En skal særlig snakke om hva en ikke gjorde godt nok for å se på hvordan en kunne gjort det annerledes. Det er viktig i en slik samtale å ha fokus på om en fikk realisert det som var planlagt – om elevene gjorde det de hadde tenkt de skulle gjøre. Studentene forteller om hvor vanskelig det er å glemme dette til fordel for å gå inn i ”åpnere” faglige samtaler. Vi er vant til at samtalene skal være slik – det betyr at vi skal tenke slik, sier studentene. En student forteller om hvordan dette har påvirket ham å fortrenge hele situasjonen. Det blir for tøft å tenke på hvor galt det har vært. Strategien blir følgelig: ”Glem det og gå videre!”

Dette trenger ikke tolkes slik at en evaluerende samtale er skadelig, eller alltid negativ. Den er aktuell og positiv i mange sammenhenger, men den kan være dominerende og hemmende. Og; det er alltid flere samtaler i samtalen.